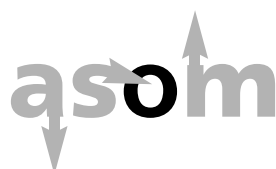

interactieve multiculturele vergroening

aanpak voor verbindingen
tussen groen en kleurrijke wijken
gebaseerd op de ervaringen met het programma
Stad Zoekt Boer

Prof. Mr. Dr. Giep Hagoort
Drs. John Huige

1. Algemeen

Initiatiefnemer

Contactpersoon

Amsterdam School of Management
Secretariaat: Schillerlaan 19
3533 VV Utrecht

Drs. John Huige
email: johnhuige@planet.nl
Tel: 06 520 53 895

Datum

14 april 2008, Kwadendamme/Utrecht

Kort

ASOM reikt beleidsmakers een succesvolle interactieve methode aan om in kleurrijke wijken te komen tot activiteiten met groene en blauwe invulling. B.v. een leerwerkboerderij voor autochtonen/allochtonen, of een project om onderwijsprojecten te organiseren voor scholen bij boeren in de buurt etc. We beogen gemeentelijke bestuurders, beleidsambtenaren, wijkregisseurs, corporaties en andere betrokkenen bij deze ontwikkelingen met deze notitie te interesseren voor een aanpak – als hier beschreven – met als uitkomst: betrokken bewoners(organisaties) en concrete startklare projecten. De projecten moeten door gemeente/wijk uiteindelijk zelf uitgevoerd worden. We willen daarbij graag samenwerken met lokale organisaties met veelkleurige wortels.

Amsterdam School of Management
14 april 2008

2. Concept

Uitdaging

Een onmogelijke opgave...

- De stadswijken groen?
- De relatie met het platteland herstellen?
- Allochtone bewoners inschakelen om resultaten te boeken?
- Processen versnellen door interactiviteit?

En dat in een integrale aanpak?

Op het eerste gezicht een onmogelijke opgave...

ASOM laat zien dat het kan.

Haar *Algemene aanpak voor een veelkleurige stad wijk en land projecten* staat garant voor een resultaatgerichte aanpak met een grote betrokkenheid van mensen om wie het gaat.

De start: een gedegen plan op basis van expertise en ervaring.

Over die aanpak leest u hierna.

Amsterdam School of Management
14 april 2008

3. Achtergrond

Het idee erachter: Een overgrote meerderheid van de eerste generatie nieuwkomers in Nederland is afkomstig van het platteland. In Nederland gevestigd zijn deze mensen terechtgekomen in stedelijke omgevingen. Daar was immers het werk. In de meeste gevallen is er –behoudens enkele informele netwerken en het (veelvuldig) houden van volkstuinen- geen band meer met het platteland. De oorspronkelijke referentiekaders en culturele patronen zijn vervangen door de stedelijke bril. Uit de rondetafel bijeenkomst die CMO Stimulans samen met ASOM organiseerde bleek de behoefte (bij allochtonen van zowel de eerste als de tweede generatie) aan relaties met het platteland zeer groot te zijn, terwijl de toestroom van allochtonen in de agrarische sector nihil is. Het beoogde effect van veelkleurige wijk- en plattelandprojecten is het stimuleren van duurzame relaties tussen stad en platteland.

Een boerderijcentrum voor nieuwkomers en autochtonen

Inzet: In de nabijheid van een grote stad een agrarisch centrum vestigen waar kennis van nieuwkomers leidt tot het produceren van nieuwe gewassen ten behoeve van een cultureel diverse markt. Het centrum is tevens kennis- en ontmoetingscentrum voor interculturaliteit en interactiviteit tussen stad en platteland. Jongeren van ROC's kunnen in het centrum stageplaatsen vinden.

Opzet: Een agrarisch bedrijf, liefst gemengd bedrijf van tuinbouw, fruitteelt en kleinvee. Daarnaast een kennisFunctionie, een winkel-functie, een tentoonstellingsfunctie, een theehuisfunctie en conferentieruimte. Het centrum moet binnen een termijn van vijf jaar zelfvoorzienend kunnen zijn. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van vrijwilligers.

Groen in en bij de stedelijke leefomgeving heeft vele kwaliteiten. Groen bezien met een ruimere blik zodat ook het omringende platteland erbij betrokken wordt, geeft nog meer mogelijkheden. In de vele plannen voor groen in en om de stad is grote nadruk voor extra groenstroken en parken; mooi en zeker doen. Maar, hoe maken we een relatie met het omringende platteland? Hoe ontwikkelen we draagvlak voor een project en weten we wel zeker dat het beoogde project de juiste keuze is? In 2006 heeft de Amsterdam School of Management (ASOM) in samenwerking met het Zuid-Hollandse instituut voor diversiteitsbeleid CMO Stimulans een gesprek georganiseerd over de relatie tussen allochtonen en platteland. Tijdens deze rondetafelbijeenkomst met mensen van allochtone herkomst en met boeren en tuinders bleek een grote behoefte aan het leggen van relaties tussen stedelijke allochtonen en het platteland. Ook bleken er al vele relaties te bestaan. De rondetafelbijeenkomst vond plaats in het kader van het programma "Stad zoekt boer" van ASOM, een innovatief programma om de interactie tussen stad en platteland te verbeteren. Het programma werd financieel mede mogelijk gemaakt door het ministerie van LNV. Resultaten die deze en 14 andere gesprekstafels opleverden, zijn opgenomen in de Stedelijke Agenda voor het Platteland, welke is aangeboden aan LNV minister Veerman. Eén van de ideeën in een boerderijcentrum. *Zie kader.*

In Dordrecht wordt momenteel actie ondernomen om te komen tot een 'leerboerderij' aan de rand van de stad, waarbij zowel allochtone als ook autochtone jongeren via leer- werktrajecten betrokken zullen zijn. Daarnaast wordt met de gemeente en met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties gesproken over het realiseren van andere projecten in de sfeer van het platteland, natuurbeleving en duurzaamheid.

We denken dat dergelijke projecten ook elders mogelijk zijn en schetsen hieronder een plan van aanpak. We streven naar projecten die stedelijke of op wijkniveau activiteiten verbinden met de groene en blauwe activiteiten van het platteland. We mikken op wijken die extra aandacht behoeven en die veelal een zeer diverse bevolkingssamenstelling hebben. We mikken verder op activiteiten die primair zijn gericht op het verbinden van sociale innovatie met groen (natuur) en met blauw (water). Deze activiteiten sluiten naadloos aan bij de door de ministeries van LNV en VROM ontwikkelde programma's rond "Groen in en om de Stad" (GIOS). Deze programma's zijn weer gekoppeld aan het Grote Steden Beleid, aan het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing en het Investeringsbudget Landelijk Gebied. (zie <http://www.minInv.nl>).

Amsterdam School of Management
14 april 2008

4. Kansen in beeld

We onderscheiden domeinen en projecten. Met domeinen bedoelen we maatschappelijke gebieden die een deel van de samenleving of een complex onderdeel van de samenleving inhouden. Vaak wordt een onderscheid gemaakt in vier overkoepelende domeinen: sociaal, economisch, politiek en ecologisch. In deze domeinen vinden maatschappelijke processen plaats die belangrijk zijn voor de kwaliteit van wonen en leven. Hiervan hebben wij er een zevental onderscheiden. Door privatiseringsprocessen worden deze domeinen en processen ook wel aangeduid als markten. Daarnaast onderscheiden we ook een zestal activiteitensoorten. Samengebracht in een tabel levert dat het volgende beeld:

Tabel 1

Activiteiten →	(leer) onderwijs	Natuurbeleving /-educatie	Agrarisch centrum	Volkstuinen	Culturele centra	Werkplaatsen /verkooppunten
Domeinen en processen ↓						
Wijkvernieuwing						
Sociale vernieuwing						
Integratie stad en platteland						
Participatie / integratie						
Vrijwilligersbeleid						
Culturele diversiteit						
Duurzaamheid / natuur						

De domeinen/ processen en de daarbij behorende (mogelijke) activiteiten worden allen geplaatst in twee kaders:

- *De groen-blauwe-vingers in de stad/wijk.*

Hiermee duiden we op kansen om zowel binnen steden/wijken als in lijnen naar het buitengebied water, landbouw, recreatie, volkstuinen, natuurbeleving en duurzaamheid in diverse projecten met elkaar te verbinden en daarvoor nieuwe en uitdagende rollen te formuleren. De verbinding stad en platteland wordt hiermee inhoud gegeven.

- *De sociale innovatie van de stad/ wijk.*

Veel wijken in grote steden die behoren tot de Vogelaarwijken of tot wijken die ook voor vernieuwing in aanmerking komen zijn wijken waar meerdere culturen samenleven. Door in projecten nadruk te leggen op participatie, integratie en samen leven wordt gemikt op een veilige, prettige en duurzame manier van samenleven in de wijk

Bij elkaar gebracht in deze matrix kunnen de mogelijkheden die de verschillende combinaties opleveren ook benoemd worden als product-/marktcombinaties. Enkele voorbeelden: er vallen projecten te formuleren rond de combinatie van vrijwilligersbeleid en natuureducatie, of rond wijkvernieuwing en het organiseren van werkplaatsen (-plaatsjes) in de wijk, of onderwijsprojecten bij boeren in de omgeving als het gaat om integratie stad en platteland.

Het verbinden van deze twee centrale kaders (stad en platteland aan de ene kant en duurzaam multicultureel samenleven aan de andere kant) vormt in de ogen van ASOM een innovatieve en kansrijke mogelijkheid die nader onderzocht zou moeten worden. Het is een innovatief model, waarbij door het inbrengen van groene en blauwe elementen in de stad, buiten de stad en in lijnen tussen stad en ommeland, LNV-doelen en -instrumenten betrokken worden bij wijkvernieuwing en bij integratie en participatie.

5. De aanpak

Om voor een bepaalde stad of wijk alle kansen goed in beeld te krijgen zullen in het algemeen de volgende tien punten uitgewerkt en geordend moeten worden:

- a. Identificeer kansrijke projecten in het gebied met behulp van de product-marktcombinaties.
- b. Ga na in oriënterende gesprekken of dit beeld compleet is.
- c. Relateer de projecten aan gemeentelijke wijkplannen.
- d. Formuleer de urgency en de opportunity, ofwel de urgentie en de kans om de verschillende projecten uit te voeren.
- e. Onderzoek het draagvlak voor elk van de geïdentificeerde projecten.
- f. Zoek partners die geïnteresseerd zijn in de uitvoering van projecten, dan wel de betrokkenheid daarbij. (Hierbij valt te denken aan lokaal bestuur, provinciaal bestuur, ministeries van VROM-WWI, OC&W en LNV)
- g. Wie zou willen/kunnen optreden als mogelijke trekker.
- h. Ga na welke financieringsmogelijkheden er zijn voor verschillende projecten.
- i. Formuleer een overkoepelend thema voor de aanpak.
- j. Geef een eerste schets van de uitvoeringstrajecten met aandacht voor de overdraagbaarheid van de methodiek voor gebruik elders.

De kracht van interactiviteit en een belangrijk aspect van de ASOM-aanpak zijn het gebruikmaken van reeds verricht onderzoek en aanwezige kennis. Niemand heeft behoefte aan het uitvinden van nieuwe wielen maar wel om bestaande zinvol te benutten.

Wijkmanagers, projectleiders en operationeel leidinggevenden worden voortdurend geconfronteerd met nieuwe doelen en plannen. In de regel laat de praktijk weinig ruimte voor innovatie met als gevolg een contraproductieve werkbelasting die vernieuwing blokkeert. Met de hier beschreven interactieve werkmethode worden bestaande kennis en inzichten en gerealiseerde nota's en rapporten geïntegreerd. Het resultaat is versnelling van beleid in plaats van vertraging en een breed draagvlak in plaats van weerstand tegen vernieuwing.

6. Uitvoering en fasering

Via een aantal gesprekken en documentenonderzoek moeten de bovenstaande aspecten concreet gemaakt worden. Dat geldt in eerste instantie voor de aspecten a,b, c en d, fase 1.

De aspecten e, f en g zouden in een tweetal rondetafelsessies besproken moeten worden, fase 2. De eerste (met nadruk op e) met geïnteresseerde vertegenwoordigers uit de bevolking van stad en platteland (zowel groen als blauw). De tweede sessie is meer gericht op bestuurlijke kansen en betrokkenheid. De onderdelen f, g en h moeten ingevuld worden, fase 3. De rapportage inclusief een aanzet voor de uitvoering genoemd in i en j vormt fase 5. In schema geeft dit het volgende beeld:

Tabel 2

Fase	Activiteiten	Resultaten
1. Onderzoek documenten en gesprekken	<ul style="list-style-type: none"> • Inventariserend gesprek met lokale bestuurders over kansrijke projecten. • Verzamelen en bestuderen documenten voor onderzoek. • Gesprekken met relevante personen/partijen over mogelijke projecten. • Onderzoek aansluiting andere gemeentelijke plannen. • Formulering urgency en de opportunity. • Formulering van een concept strategisch motief. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rapportage met overzicht van kansrijke projecten gericht op eerder genoemde centrale kaders. • Een concept strategisch motief
2. Rondetafelsessies 1 en 2	<ul style="list-style-type: none"> • Formulering strategisch motief tafel 1. • Idem tafel 2. • Vaststellen van de procesarchitectuur voor beide tafels (wie zit aan en hoe organiseren we de creatieve dialoog). 	<ul style="list-style-type: none"> • Twee rondetafelsessies. • Rapportage over de resultaten van de beide tafels (inhoud en draagvlak).
3. Tussenrapportage aan de lokale initiatiefnemers	<ul style="list-style-type: none"> • Organisatie van een bijeenkomst met de initiatiefnemers en bespreking van de voorlopige resultaten en de verdere voortgang. 	<ul style="list-style-type: none"> • Herijking van de betrokkenheid van de initiatiefnemers en deelnemende partijen
4. Vaststellen van partners, trekkers en financiers	<ul style="list-style-type: none"> • Naast de gegevens uit de twee rondetafels wordt gesproken met mogelijke partners, trekkers van projecten en mogelijke financiers. 	<ul style="list-style-type: none"> • Overzicht van de kansen en mogelijkheden om tot uitvoering te komen.
5. Rapportage, schets van de innovatieve elementen, van uitvoering en van de overdraagbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • Eindrapportage, waaronder formulering van het centrale thema. • Schets van de dan beschikbare uitvoeringstrajecten. • Aanzet voor de overdraagbaarheid van de methodiek voor toepassing elders en van de innovatieve elementen van de methode. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eindrapport. • Schetsen van uitvoeringstrajecten. • Schets van een overdraagbare methodiek.

7. Planning en doorlooptijd

Het hele traject is in een periode van 5/6 maanden af te ronden van begin tot eind. Zodra immers begonnen is, is het van belang om gewekte verwachtingen, gegeven commitment en de ontstane dynamiek snel te bedienen.

ASOM heeft veel expertise op het gebied van creatieve en innovatieve processen in een setting van interactiviteit. We spreken van internovatie. Zie ook www.asom.org. Daarnaast is ASOM uitvoerder van het eerder genoemde programma *Stad zoekt Boer*.

